

**Тема 6. Система критики глобалізації.
Альтерглобалізм: сутність і базова програма**

Глобалізація — це багатогранний процес, який справляє неоднозначний і суперечливий вплив на світове господарство, економічну безпеку держав і розподіл між ними виникаючих господарських вигід та загроз. Глобалізація має як переваги, так і недоліки.

Глобалізація

Глобалізація тягне за собою безліч наслідків. Основні наслідки – це *глобальний поділ праці, міграція людей, капіталу, виробництва, стандартизація законодавства, економічних процесів*, а також *злиття культур різних країн*.

Глобалізація

Глобалізація допомагає нам вирішувати спільні проблеми, але робить людей та країни залежними один від одного.

Переваги глобалізації

1. Підвищення ліквідності капіталу

Інвестори з розвинених країн отримали можливість інвестувати в країни, що розвиваються; це, в свою чергу, дає вигоду не тільки інвесторам, а й дає серйозний поштовх до розвитку країнам третього світу.

2. Підвищення швидкості інформації

Люди в усьому світі отримали можливість миттєвого обміну інформацією, в першу чергу через світові ЗМІ. Це дає можливість швидкого реагування на основні події та проблеми планети.

3. Зниження ймовірності початку війни

PEACE
NOT WAR

Країни занадто тісно взаємопов'язані між собою; в такій ситуації будь-який збройний конфлікт стає не вигідним.

4. Доступність інноваційних засобів спрощення бізнесу та підприємництва

У наш час стали доступними комп'ютери, оргтехніка та Інтернет, що дає змогу швидко і якісно отримувати все, що необхідно в бізнесі (договірна і технічна документація, пошук спеціалістів, сировини, обладнання і т. ін.).

5. Розвиток міжнародної торгівлі і міжнародних компаній

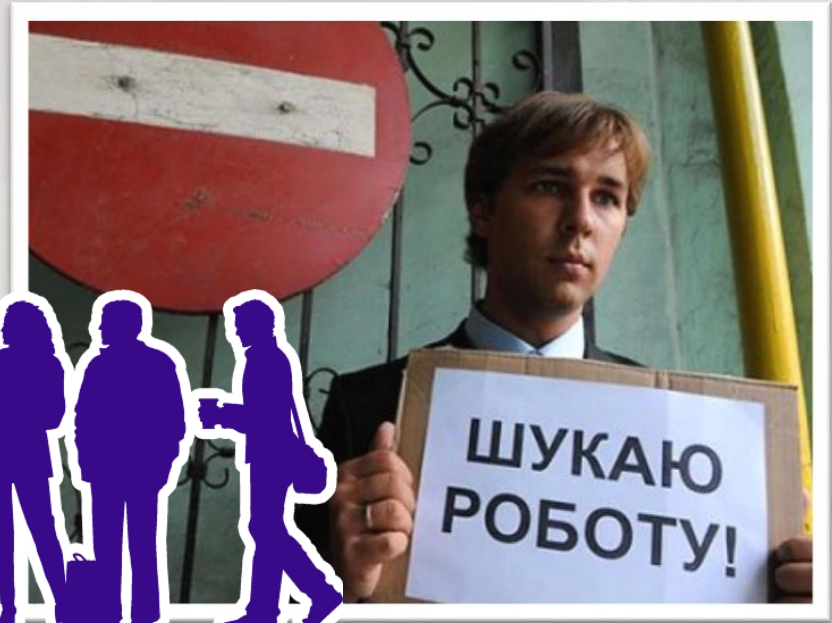
Багатонаціональні підприємства, що базуються у різних країнах, дають змогу найоптимальніше використовувати сировинний, технологічний і кадровий потенціал.

глобалізація

Негативні наслідки глобалізації

1. Безробіття

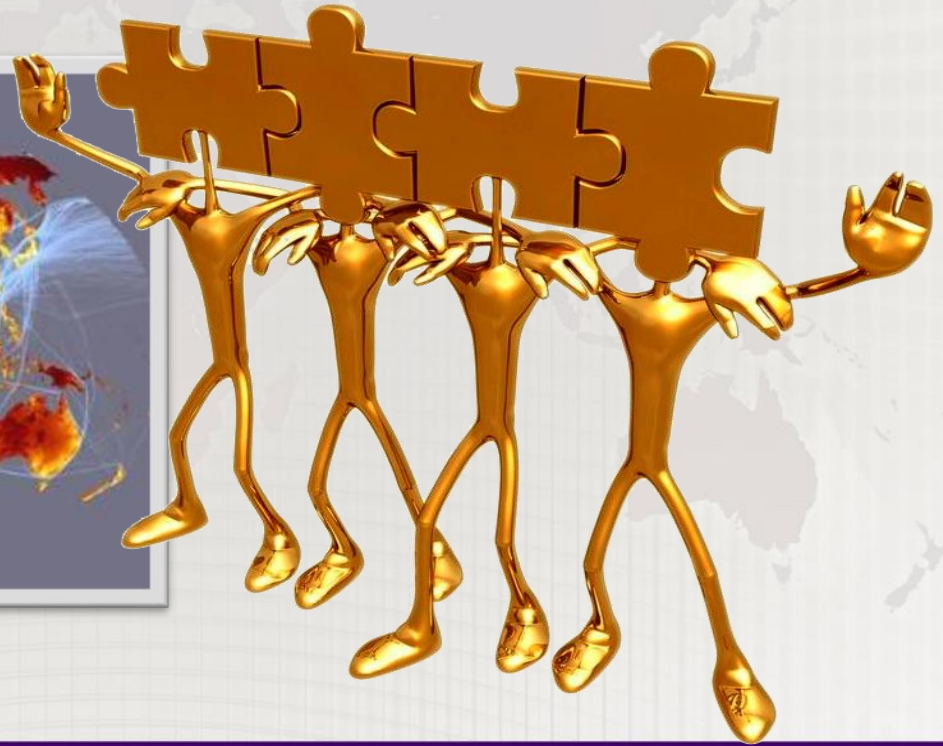
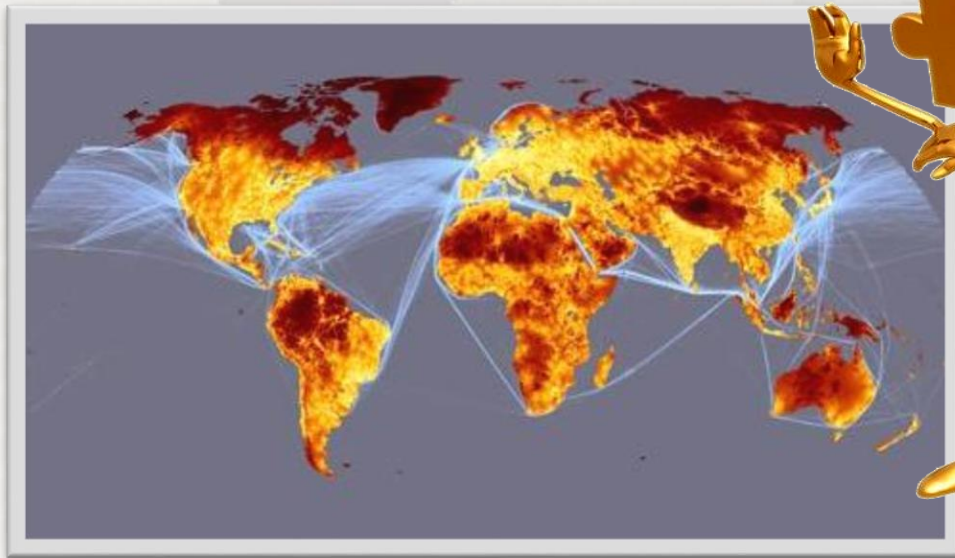

Транснаціональні компанії завжди шукають дешевшу робочу силу, що змушує їх переносити виробництво в країни, що розвиваються, наприклад, у Китай. Внаслідок такого процесу зайнятість населення у власних країнах значно знижується.

Деградації неконкурентоспроможних виробництв, зростання безробіття, викликаного структурною перебудовою та новими вимогами до якості робочої сили, загострення соціальних проблем, ослаблення національних систем соціального захисту

2. Надмірна залежність однієї країни від інших

Кризи останніх років чітко показали, наскільки тісно пов'язані країни між собою. Кооперація допомагає країнам розвиватися, але і проблема однієї великої країни автоматично стає проблемою всього світу.

Втрати національної ідентичності, руйнування звичайного способу життя, ціннісних орієнтирів, стандартизації національних культур

3. Збільшення нелегальної імміграції через диспропорції у розвитку країн

Величезну проблему розвиненим країнам створюють нелегальні іммігранти з країн, що розвиваються, в основному тому, що їм вкрай важко знайти роботу, і вони, їдучи шукати кращої долі, лягають важким тягарем на бюджети держав, що вимушені утримувати таких мігрантів.

Поширення, закріплення глобальної нерівномірності економічного і соціального розвитку, посилення стратифікації і диспропорцій світової економіки.

Ризики технологічної диференціації, консервації технологічної і соціальної відсталості країн внаслідок їхньої неконкурентоспроможності, слабкості ресурсної бази

4. Глобальні кризи

Поглиблення розриву між товарними і фінансовими ринками, загрози глобальних криз.
Загострення міжнародних конфліктів, національної та релігійної нетерпимості, створення глобальної мережі злочинного бізнесу, міжнародного тероризму.
Транснаціоналізація екологічних, економічних, технологічних проблем, загроза глобальної ядерної катастрофи.

Основні суперечності

розповсюдження локальних осередків нестабільності, міжнародної злочинності і тероризму

потреба у стабільності

- становлення єдиного економічного простору
 - об'єктивна тенденція до збільшення обсягів виробництва, зростання продуктивності праці
 - підвищення ефективності світової економіки
 - ефективність вільного переміщення капіталів
 - фінансовим капіталом і віртуальним сектором, промисловим капіталом
 - посилення культурного розмаїття
- Виникнення потужних регіональних блоків
 - спрямованість до поглиблення поляризації доходів і споживання
 - падіння життєвого рівня значної частини населення
 - руйнівна спекулятивна діяльність світової фінансової еліти
 - реальним сектором глобальної економіки
 - культурне нівелювання згідно зі стандартами поп-культури

Становлення ідеології альтерглобалізму

1988 р. канадські активісти та націоналісти активно протестували проти лібералізації торгового режиму між США та Канадою, вважаючи, що це спричинить скорочення робочих місць, соціальних програм і призведе до втрати культурної ідентичності. Підписання угоди про створення Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА) викликало протести в усіх країнах континенту.

1997 р., Париж – масові виступи проти прийняття Міжнародної угоди з інвестицій, що були організовані рухами і організаціями, які виступають за «глобальне громадянське суспільство».

наприкінці 1999 р. – масовий рух у Сіетлі проти розширення сфер діяльності СОТ.

Альтерглобалізм

Альтерглобалізм (альтернатива глобалізму) – це теорія й ідеологія демократичної глобалізації, ідейно-політичного обґрунтування нового світового порядку з позицій широкої демократичної громадськості.

Альтерглобалізм – соціально-політичний рух, який виник наприкінці ХХ ст. і виступає за глобалізацію в інтересах громадян. Він ставить за мету змінити основні параметри глобалізації.

Загальні цілі антиглобалізму - висунення альтернативної концепції побудови світової системи, майбутні учасники якої не претендують на монополізацію прав глобального управління, а керуються у своїх діях існуючою в суспільстві громадською думкою.

Основні принципи антиглобалістів – це: солідарність, співробітництво і відповідальність; організація на принципах вільної, добровільної і ефективно діючої асоціації; самоорганізація і самоуправління.

За ідеологічною ознакою рух може розглядатися як:

- 1) протест проти системи, мотивований етичними міркуваннями;
- 2) виступи за реформу існуючої міжнародної економічної системи і надання їй демократичного, соціального і екологічно орієнтованого спрямування;
- 3) боротьба за створення альтернативної системи управління в рамках світової економіки;
- 4) радикальні виступи проти капіталістичної системи у цілому.

Глобалізація

Учасники руху проводять «соціальні форуми», на яких аналізується процес глобалізації, обговорюються способи опору та альтернативні пропозиції. У цілому, етапність дій антиглобалістів може реалізовуватися:

- 1) у короткостроковій перспективі – шляхом зриву конференцій, зустрічей, заходів наднаціональних організацій та концернів поряд з цілеспрямованим завданням надання збитків окремим корпораціям, підприємствам через бойкотування, пошкодження майна, хакерські атаки на системи управління;
- 2) у середньостроковій перспективі – анулюванням або реорганізацією та демократизацією конференцій існуючих наднаціональних організацій і таких, як СОТ, МВФ, Світовий банк;
- 3) у довгостроковій перспективі – розробленням альтернативних варіантів прийняття рішень щодо усунення соціальних, економічних, екологічних розбіжностей між державами.

Програма антиглобалістів передбачає розвиток двох взаємопов'язаних напрямів –

трансформістського (зміцнення системи самоуправління): ідея обмеження впливу фінансового капіталу і тим самим оздоровлення сучасної капіталістичної системи

руйнівного (проти дія укріпленню влади корпоративного капіталізму): відмовляється бачити в державі нейтральний інститут регулювання і стимулювання розвитку національного добробуту. Він закликає до демонтажу державних структур на користь самоорганізованого суспільства

Модель глобалізації

відновлення рівноваги між ринковими і зовнішніми регуляторами у світовому масштабі;

гуманізація і орієнтація на загальнолюдські цінності, дотримання громадянських прав і свобод, визнання культурної самобутності усіх народів світу;

розвиток діалогу та партнерства цивілізацій, проголошення взаємодії і співпраці універсальних форма людських відносин, перевага економіки над політикою;

забезпечення балансу інтересів і рівності можливостей для всіх країн, визнання специфічних потреб розвитку;

демократизація діяльності міжнародних організацій, формування ефективного механізму координації дій національних держав;

усунення практики подвійних стандартів у відносинах між країнами, ліквідація штучних бар'єрів для поширення знань та інформації, розширення доступу до нових ідей, науково-технічних досягнень з метою зростання добробуту і якості життя населення всіх країн;

забезпечення більшої інформованості суспільства щодо проблем глобалізації, залучення незалежних громадських і наукових організацій до розробки та прийняття господарських рішень на всіх рівнях влади;

екологічна і соціальна спрямованість економічного розвитку, гармонійне відтворення людини, соціальних відносин, чистого довкілля;

формування багатополусного світу, співпраця національних держав і міжнародних організацій у вирішенні глобальних проблем.